

Med hensyn til partsbegrebets rækkevidde kan der endvidere henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 2, stk. 1. Det følger af det der anførte, at lovforslagets bestemmelser, der tillægger en sags parter visse beføjelser, dvs. reglerne om parters aktindsigt, om partshøring (kapitel 5) og om begrundelse af forvaltningsafgørelser (kapitel 6), som hovedregel ikke finder anvendelse på sager om gennemførelse af generelle forskrifter eller foranstaltninger af almindelig karakter. Foranstaltningerne af almindelig karakter kan bl.a. være udarbejdelse af generelle planer. Som eksempel kan nævnes en kommunal spildevandsplan, der ifølge lovgivningen omfatter alle ejendomme i en kommune.

Den, der er part i en sag, kan bemyndige en anden til på sine vegne at udnytte adgangen til aktindsigt. Navnlig hvis begæringen om aktindsigt på partens vegne fremsættes af andre end advokater eller udøvere af erhverv, der inden for det pågældende forvaltningsområde typisk optræder som partsrepræsentanter, som f.eks. revisorer og landinspektører, vil det oftest være rigtigst at forlange dokumentation for fuldmagtsforholdet.

Ifølge 2. pkt. i § 9, stk. 1, skal begæringen angive den sag, hvis dokumenter den pågældende ønsker at blive gjort bekendt med. Bestemmelsen svarer til § 1, stk. 2, i den gældende lov, der også finder anvendelse på parters begæringer om aktindsigt efter lovens § 10.

En sådan sagsangivelse er af såvel praktiske som ordensmæssige grunde nødvendig, og det er derfor fundet påkrævet at fastholde den gældende lovs bestemmelser herom. En parts begæring om aktindsigt vil dog typisk i sig selv indeholde den efter bestemmelsen nødvendige sagsangivelse, og vedkommende myndighed vil, hvor dette undtagelsesvis ikke skulle være tilfældet, have en videregående vejledningspligt i så henseende i forhold til den, der er part i en sag, end over for den, der begærer aktindsigt efter reglerne om almindelig offentlighed i forvaltningen, jfr. offentlighedsudvalgets betænkning side 121.

Ifølge bestemmelsen i stk. 2 begrænser bestemmelser om tavshedspligt for personer, der virker i offentlig tjeneste eller hverv, ikke pligten til at give aktindsigt efter forslagets kapitel 3. Bestemmelsen svarer til den gældende offentlighedslovs § 10, stk. 3. Der kan endvidere henvises til § 14 i forslaget til lov om offentlighed i forvaltningen.

Ifølge stk. 3 gælder bestemmelserne om parters adgang til aktindsigt ikke for sager om strafferetlig forfølgning af lovovertrædelser, jfr. dog § 18 om aktindsigt i afsluttede straffesager. Denne begræns-

ning i parters aktindsigt skal bl.a. ses i sammenhæng med bestemmelsen i retsplejelovens § 745, stk. 1, der blev gennemført ved lov nr. 243 af 8. juni 1978, hvorefter en forsvarer for en sigtet i en straffesag som udgangspunkt har adgang til at gøre sig bekendt med det materiale, som politiet har tilvejebragt, og herunder orientere den sigtede om indholdet.

Efter den gældende offentlighedslovs § 6, stk. 1, omfatter adgangen til aktindsigt bl.a. ikke »sager inden for strafferetsplejen«. Denne undtagelsesbestemmelse gælder i forhold såvel til offentlighedens som til parters ret til aktindsigt.

Bestemmelsen i stk. 3 er således en videreførelse af den gældende offentlighedslovs § 6, stk. 1, men den ændrede ordlyd tilsigter en vis begrænsning af rækkevidden af denne generelle undtagelse fra reglerne om partens ret til aktindsigt i forhold til den gældende lov og til § 2, stk. 1, 1. pkt., i forslaget til lov om offentlighed i forvaltningen.

Undtagelsesbestemmelsen vil som hidtil omfatte sager, der vedrører politiets efterforskning af lovovertrædelser, og anklagemyndighedens, herunder justitsministeriets, funktioner i forbindelse med afgørelsen af tiltalespørgsmål og straffesagers behandling ved domstolene. Det er uden betydning, om sagen afsluttes uden indbringelse for domstolene, f.eks. i form af en bøvedtagelse efter retsplejelovens § 931. Undtagelsen omfatter også tilfælde, hvor der indgives klage til overordnet myndighed over de afgørelser, der træffes i sager som de nævnte, herunder klage over, at en anmeldelse er blevet afvist. Omfattet af undtagelsen er endvidere som hidtil forsvarers sager om tildeling af disciplinarmidler, der i det hele reguleres af den militære straffe- og retsplejelovgivning. Det samme gælder disciplinarsager i henhold til civilforsvarsloven og loven om værnepligtens opfyldelse ved civilt arbejde. Stk. 3 finder endelig også anvendelse på sager om visse strafprocessuelle tilladelser, herunder navnlig anke- og kærertiladelse, jfr. retsplejelovens § 962, stk. 2, § 966, stk. 1, § 967, § 968, stk. 3, og § 973.

I overensstemmelse med, hvad der gælder efter den gældende offentlighedslovs § 6, stk. 1, omfatter undtagelsesbestemmelsen også straffesager, der på grundlag af særlig hjemmel behandles af andre administrative myndigheder end politiet og anklagemyndigheden, dvs. navnlig sager inden for skatte- og afgiftslovgivningen, hvor der er hjemmel til administrativ fastsættelse af bøder. Uden for undtagelsesbestemmelsens anvendelsesområde – og dermed omfattet af lovforslagets almindelige regler om parters aktindsigt – falder derimod sager ved-